

130828 – رامزاننىڭ كۈندۈزىدە ئايالىنى ئۆزى ئۈچۈن چۈشلۈك تاماق تەييارلاشقا بۇيرىغانلىق

توغرىسىدا

سۇئال

مېنىڭ ياتلىق قىلغان قىزىم بولۇپ، بىز رامزان روزىسىنى تۇتۇپ بىر ھەپتىدىن كېيىن قىزىم يولدىشى بىلەن بىزنىڭ ئۆيگە كەلدى، قىزىمنىڭ يولدىشى دوستلىرى بىلەن ساياھەتكە چىقىپ، ئۇلارنى شەيتان ئازدۇرۇپ رامزاننىڭ كۈندۈزىدە روزىسىنى بۇزۇپ يەپ-ئىچىپ يۈرۈپتۇ. ئەتىسى ئەتىگەندە قىزىمنىڭ يولدىشى ئۇنىڭدىن ئۆزىگە تاماق تەييارلاپ بېرىشنى تەلەپ قىلغىنىدا، قىزىم يولدىشىغا تاماق تەييارلاپ بېرىشنى رەت قىلىدۇ، شۇنىڭ بىلەن يولدىشى ئەگەر ماڭا تاماق تەييارلاپ بەرمىسەك تالاق قىلىمەن، دەپ قەسەم قىلىدۇ، قىزىم ئۇنىڭغا تاماق تەييارلاپ بېرىشنى يەنە بىر قېتىم رەت قىلىدۇ، مەن ئارىدىكى كۆڭۈلسىزلىكنى ئاخىرلاشتۇرۇش ئۈچۈن ئوغلۇمنىڭ ئايالىنى قىزىمنىڭ يولدىشىغا تاماق تەييارلاپ بېرىشكە بۇيرۇدۇم، لېكىن كېلىنمىمۇ دەسلەپتە ئۇنىمىغان بولسىمۇ لېكىن ئۇنى مەجبۇرى تاماق تەييارلاشقا بۇيرۇدۇم. كېلىنمىم ياقىنۇرمىغان ھالەتتە تاماق تەييارلىدى. قىزىمنىڭ يولدىشى يالغۇز ئولتۇرۇپ تاماقنى يېدى. مەسىلە: بىز بۇ ئىش ئۈچۈن خاتالىق سادىر قىلغۇچى بولدۇقمۇ؟ ئەگەر ئۇنداق بولسا بۇ خاتالىق ئۈچۈن قانداق كاپارەت كېلىدۇ؟ بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى سورايمەن.

تەپسىلى جاۋاب

بارلىق گۈزەل مەدھىيىلەر ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر.

ھەقىقەتەن رامزاننىڭ كۈندۈزىدە شەرىئەت ئېتىراپ قىلغان ئۈزۈرلەردىن باشقا ئىشلار ئۈچۈن ئېغىز ئىچىش چوڭ گۇناھ ۋە ئاللاھقا چەكلەنگەن ئىشلاردىندۇر. ئەمما پىيادە ياكى ئۇلاغلىق 80 كىلومېتىر يىراقلىقتىكى جايغا سەپەر قىلغان بولسا، ئۇ سەپەر ئۈزۈر ھېسابلىنىپ ئۇ كىشىنىڭ ئېغىز ئىچىشى دۇرۇس بولىدۇ، ئەمما تۇغقانلىرىنىڭ ئۆيى ياكى شەھەر ئەتراپىغا چىققان بولسا بۇ سەپەر ھېسابلانمايدۇ. بۇنداق ھالەتتە ئېغىز ئىچىشچوڭ گۇناھلارنىڭ قاتارىدىن بولۇپ، مەزكۇر كىشىنىڭ روزا تۇتماسلىقىغا ياردەم بەرگەن كىشىمۇ گۇناھقا تەك شېرىك بولىدۇ. چۈنكى ئاللاھ تائالا قۇرئان كىرىمدە بۇ ھەقتە مۇنداق دېگەن: **﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَىٰ الْإِثْمِ وَالْإِتْقَانِ﴾** وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَىٰ الْإِثْمِ وَالْإِتْقَانِ ﴿۴﴾ تەرجىمىسى: **ياخشى ئىشقا ۋە تەقۋادارلىققا ياردەملىشىڭلار، گۇناھقا ۋە زۇلۇمغا ياردەملەشمەڭلار** [سۈرە مائىدە 2-ئايەتنىڭ بىر قىسمى].

رامزاندا شەرىئى رۇخسەتسىز ئېغىز ئاچقۇچىغا تاماق تەييارلاپ بېرىش، چاي ياكى قەھۋە قاتارلىق يېمەك-ئىچمەكلەرنى ھازىرلاپ بېرىشتەك ئىشلار بىلەن ياردەم بەرگەن كىشى قەستەن روزىسىنى بۇزغان كىشىگە ئوخشاش گۇناھكار بولىدۇ.

گەرچە توغرا بولمىغان ئىشقا ياردەملەشكەن بولسىمۇ ئەمما ئۇ كىشىنىڭ تۇتقان روزىسى دۇرۇس بولىدۇ، قىلغان گۇناھى ئۈچۈن ئاللاھ تائالاغا يېلىنىپ تەۋبە-ئىستىغپار ئېيتىشى كېرەك.

ئەمدى سۇئال سورىغۇچىنىڭ مەسلىسىگە كەلسەك: قېرىندىشىم! سىز قىزىڭىز ۋە كېلىنىڭىزگە ئاچچىقلىنىپ تاماق تەييارلاشقانلىقىڭىز ئۈچۈن ئاللاھ تائالاغا تەۋبە قىلىڭ. سىز كېلىنىڭىزنى قىزىڭىزنىڭ يولىشىغا تاماق تەييارلاشقا بۇيرۇپ خاتا ئىش قىلىدىڭىز، ئەمما قىزىڭىز بۇ ئىشتا يولىشىڭىزنىڭ سۆزىگە كىرمەي ناھايىتى ياخشى قىلدى. چۈنكى ئاللاھ تائالاغا ئاسىيلىق بولىدىغان ئىشلاردا مەخلۇققا ئىتائەت قىلىش توغرا بولمايدۇ. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دەيدۇ: **ئىتائەت قىلىش – بويىسۇنۇش ياخشى ئىشلاردا بولىدۇ.** [بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايىتى].

قىزىڭىزنى يولىشى رامزاننىڭ كۈندۈزىدە كېسەللىك ياكى سەپەردىن ئىبارەت شەرىئى رۇخسەتسىزلا تاماق تەييارلاشقا بۇيرىسا، قىزىڭىزنىڭ ئاللاھ تائالا چەكلىگەن – ھارام قىلغان ئىشتا يولىشىغا ياردەم بەرمىگەنلىكى توغرا بولۇپ، گەرچە يولىشى ئۇنىڭغا ئاچچىقلانسۇن ياكى تالاق قىلىۋېتىمەن دەپ تەھدىت سالىسۇن بۇنىڭ ھېچنېمىگە زىيىنى يوق، چۈنكى ئاللاھ تائالاغا ئىتائەت قىلىش دېگەن يولىشىغا، دادىسىغا، پادىشاھقا ۋە باشقىلارغا ئىتائەت قىلىشتىن ئۈستۈن ۋە ئىلگىرى تۇرىدۇ.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: **ئاللاھ تائالاغا ئاسىيلىق بولىدىغان ئىشلاردا مەخلۇققا ئىتائەت قىلىش توغرا ئەمەس.** [شەيخ ئالبانى سەھىھ ھەدىسلەر توپلىمىدا سەھىھ دېگەن].

ئۇ كىشى سەپەر قىلغۇچى ئەمەس، چۈنكى ئۇ قىيىن ئانىسىنىڭ ئۆيىدە بىر قانچە كۈن تۇرغان. ھەقىقەتتە ئۇ ئۆيدە تۆت كۈندىن ئارتۇق تۇرۇشنى كەسكىنلەشتۈرگەن. شۇنىڭغا ئاساسەن ئالىملارنىڭ توغرا قارىشىدا ئۇ كىشىگە روزا تۇتۇش بېكىتىلگەن. بۇ كۆپچىلىك ئالىملارنىڭ قارىشى. ئۇلار قىيىن ئانىسىنىڭ ئۆيىدە تۆت كۈندىن ئارتۇق تۇرۇشنى مەقسەت قىلىدىكەن، ئۇ ئائىلىدىكىلەر بىلەن بىرلىكتە روزا تۇتۇشى لازىم بولىدۇ. (بۇ يەردىكى تۆت كۈندىن ئارتۇق دېگەن ھۆكۈم ھەنبەلى مەزھەب قارىشى، ئەمما ھەنبەلى مەزھەبىدە مۇساپىرنىڭ روزىدا ئېغىز ئېچىشىغا رۇخسەت قىلىنىشى ياكى نامازنى قەسر ئوقۇشقا رۇخسەت قىلىنىشى 15 كۈن دەپ قارىلىدۇ) ئەمما تۆت كۈن ياكى تۆت كۈندىن ئازراق تۇرىدىكەن، ئۇلار سەپەر قىلغۇچىنىڭ ھۆكۈمىدە بولۇپ روزا تۇتۇش بېكىتىلمەيدۇ، ئەمما قىيىنچىلىق بولمىغان ئاساستا روزا تۇتسا بولىدۇ.

ئەمما مۇساپىر تۆت كۈندىن ئارتۇق تۇرۇشنى مەقسەت قىلىدىكەن، بۇنداق ھالەتتە ئالىملار ئارىسىدىكى ئىختىلاپتىن چىقىش ۋە كۆپچىلىك ئالىملارنىڭ كۆز قارىشىغا ئەگەشكەن ئاساستا روزا تۇتۇش تەلەپ قېلىنىدۇ. ئەسلىدە رامزاندا روزا تۇتۇش كېرەك، يۇقىرىقىدەك ئەھۋال ئاستىدا ئېغىز ئېچىشقا رۇخسەت قىلىنغانلىقىغا شەك قىلىنىدۇ.